

30.09.2017

Kvartalsrapport

SpareBank
MODUM

Delårsregnskap per 3. kvartal 2017

Hovedpunkter fra regnskapet per 30. september 2017

- Resultat: 104,0 mill. kr (79,0 mill.kr)
- Resultat før skatt: 123,1 mill. kr (92,2 mill. kr)
- Forvaltningskapital: 8 099 mill. kr (7 271mill. kr)
- Forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt 10 872 mill. kr (9 553 mill. kr)
- 12 mnd. vekst i utlån inkl. overført til SpareBank1 Boligkreditt AS: 12,8 % (12,1 %)
- 12 mnd. vekst i innskudd: 10,2 % (5,4 %)
- Rentenetto: 1,72 % (1,77 %)
- Egenkapitalavkastning etter skatt: 14,5 % (12,2 %)
- Kostnadsprosent (ekskl. kurstap): 38,7 % (44,7 %)
- Ren kjernekapitaldekning 16,4 % (16,5 %)

Tall i parentes gjelder tilsvarende periode i fjor.

Ekstraordinære utbytter, god vekst og lønnsom underliggende drift

Hovedtrekk:

- Ekstraordinære utbytter fra Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS på totalt 21,3 mill. kr og gevinst ved salg av egenkapitalbevis i SpareBank 1 Østlandet på 5,7 mill. kr preger resultatet.
- Stabil inntektsutvikling i underliggende bankdrift.
- God soliditet, innskuddsdekning og tilgang på likviditet
- God utlånsvekst til personmarkedskunder

SpareBank 1 Modum oppnådde rekordhøyt resultat på 104,0 mill. kr pr 30. september (79,0 mill. kr) og en avkastning på egenkapitalen på 14,5 % (12,2 %). Resultat før skatt ble 123,1 mill. kr (92,2 mill. kr). Resultatoppgangen sammenlignet med fjoråret skyldes i hovedsak; ekstraordinære utbytter, økte inntekter og reduserte tapskostnader.

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter utgjorde 30. september 99,3 mill. kr (94,0 mill. kr). Det er kostnadsført 2,9 mill. kr i sikringsfondavgift klassifisert som rentekostnad i perioden (2,7 mill. kr). I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde rentenettoen i årets ni første måneder 1,72 % (1,77 %).

Rentenetto fra lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS inntektsføres som provisjonsinntekter. Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS har økt med 441,1 mill. kr. fra september 2016. Per 30. september utgjør disse provisjonsinntektene 15,3 mill. kr (11,2 mill. kr).

Netto renteinntekter inklusiv provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS viser en økning på 9,4 mill. kr sammenlignet med tilsvarende periode i fjor.

Per 30. september har banken overført boliglån for 2 772,8 mill. kr til SpareBank 1 Boligkreditt (2 331,7 mill. kr). Boliglån som er godkjent for overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS utgjorde ved slutten av perioden 1 760 mill. kr.

Netto provisjonsinntekter

3. kvartal 2017

Netto provisjonsinntekter utgjorde per 30. september 41,8 mill. kr (35,0 mill. kr), en økning på 6,8 mill. kr. Inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS har økt med 4,1 mill.kr. Inntekter fra forsikring, betalingsformidling, plassering og øvrige netto provisjonsinntekter har hatt en samlet økning på 2,7 mill. kr fra 30. september 2016.

Avkastning finansielle investeringer

Samlet avkastning på finansielle investeringer utgjorde per 30. september 54,0 mill. kr (41,7 mill. kr). Mottatt utbytte økte med 18,3 mill. kr. Ekstraordinære utbytter (gjennomstrømmende utbytter) fra Samarbeidende Sparebanker AS (SpareBank 1 Gruppen) og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS (BN Bank) på totalt 21,3 mill. kr i tillegg til ordinære utbytter på nivå med tidligere år forklarer økningen. I tillegg er gevinst ved salg av egenkapitalbevis i SpareBank 1 Østlandet inntektsført med 5,7 mill. kr.

Eiendeler i felles kontrollert virksomhet

Bankens eierandel i Samarbeidende Sparebanker AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS er på hhv. 7,5 % og 5,25 %. Eierandelene er uendret siden i fjor. Eierandelene gir en andel av resultatet på 17,1 mill. kr (16,4 mill. kr) i Samarbeidende Sparebanker AS og 2,2 mill. kr (2,5 mill. kr) i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS. Investeringene er bokført etter kostmetoden, og resultatet fra investeringene er således ikke innarbeidet i regnskapet.

Driftskostnader

Sum driftskostnader utgjorde ved utgangen av september 72,4 mill. kr (69,8 mill. kr). En økning på ca. 2 % og 2,6 mill. kr mot fjoråret. Pensjonskostnader er 0,9 mill. kr lavere enn fjoråret da det er benyttet premiefond til å dekke kostnader i år. Administrasjonskostnadene har økt sammenlignet med fjoråret. Digitalisering av banktjenester medfører at kostnadene til IT drift og systemutvikling har økt og forventes å øke fremover, men samtidig gi effektiviseringsgevinster på sikt. Driftskostnader i prosent av totale driftsinntekter eksklusiv verdiendring på verdipapirer utgjorde per 30. september 38,7 % (44,7 %). Nedgangen skyldes i hovedsak inntektsføring av ekstraordinære utbytter. Målet for banken er å ha en kostnadsprosent som er konkurransedyktig med andre banker det er naturlig å sammenligne seg med.

Tap og Mislighold

Pr 30. september var det bokført netto tap på utlån med 0,0 mill. kr (9,2 mill. kr). Periodens tapskostnader består av endring i individuelle nedskrivninger, netto konstaterte tap og endring i gruppevise nedskrivninger. Banken har i 2017 redusert de individuelle nedskrivningene med 7,6 mill. kr, da dette er konstaterte tap i perioden.

Misligholdte utlån over 90 dager utgjorde per 30. september 17,0 mill. kr (21,2 mill. kr), tilsvarende 0,2 % (0,3 %) av brutto utlån. Taps- og misligholdssituasjonen er spesifisert i note.

Styret har lagt vekt på at banken skal ha en moderat risikoprofil, og historisk har banken hatt lave tap på utlån og garantier. Banken har i sin kredittvurdering tatt tilbørlig hensyn til aktuelle risikofaktorer. Styret anser de avsetninger/nedskrivninger som er gjennomført i regnskapet som tilstrekkelig til å møte verdifall på dagens utlån og garantier.

Balanseutvikling

Forvaltningskapitalen var ved utgangen av september i år 8 099,1 mill. kr, en økning på 11,4 % fra samme tidspunkt i fjor. Økningen skyldes i hovedsak vekst i utlån til kunder på egen bok og investeringer i obligasjoner som tilfredsstiller nye likviditetskrav. Volum utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er 2 772,8 mill. kr per 30. september 2017 (2 331,7 mill. kr).

Utlåns- og innskuddsutvikling

Brutto utlån inkl. SpareBank 1 Boligkreditt AS har økt med 12,8 % (12,1 %) siste 12 måneder og var 9 800,3 mill. kr ved utgangen av september 2017. Utlån til personkunder har økt med 14,8 % siste året, mens utlånsøkningen til bedriftskunder var 5,6 %. Andelen utlån til personmarkedet utgjør 79 % inkludert volum overført til Boligkreditt. Det har ikke vært vesentlig endring i bankens kredittrisikoprofil siste året.

Innskudd fra kunder økte i siste 12-månedersperiode med 10,2 % (5,4 %). Innskudd fra kunder er bankens primære finansieringskilde.

Innskuddsdekning ved utgangen av september er solid og ligger på 80,3 % (80,6 %) av utlånsvolumet, og inkl. volum overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS var den 57,6 % (59,0 %).

Verdipapirporteføljen

Bankens beholdning av obligasjoner, aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis utgjorde ved utløpet av første halvår 741,3 mill. kr (596,9 mill. kr). Av det totale beløpet utgjør obligasjoner 447,8 mill. kr. Formålet med denne beholdningen er primært å tilfredsstille retningslinjer til likviditetsreserver, samt å plassere overskuddslikviditet. Strategiske og langsiktige investeringer utgjør 268,2 mill. kr. Av de langsiktige investeringer utgjør 96 % investeringer i selskaper i SpareBank 1-alliansen. Omløpsaksjer/- egenkapitalbevis og aksjefond utgjør 25,3 mill. kr.

Gjeld

Bankens øvrig finansiering består av verdipapirgjeld og ansvarlig kapital. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer utgjør 1 252,7 mill. kr (1 121,3 mill. kr.) og ansvarlig lånekapital utgjør 89,7 mill. kr per 30.september. Banken har hatt god tilgang til finansiering siste halvår. Liquidity Coverage Ratio (LCR) per 30.september utgjør 91 %.

Kapitaldekning

Per 30. september var bankens rene kjernekapitaldekning 16,6 % og total kapitaldekning var 18,0 %. Resultatet hittil i år er ikke med i beregningen. SpareBank 1 Modum benytter standardmetoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapital på minimum 15 % og ligger godt over både internt krav og lovkrav (14 %) pr 30. september. Finanstilsynet har, med hjemmel i finansforetaksloven § 13-6 syvende ledd, fattet vedtak om at bankens pilar 2-krav skal være 2,5 % av beregningsgrunnlaget. Pilar 2-kravet er knyttet til risikofaktorer som ikke er dekket av pilar 1 og som skal dekkes av ren kjernekapital. Ved opptak av ansvarlig lån på 45 mill. kr i mai 2017 har SpareBank 1 Modum styrket den totale kapitaldekningen ytterligere. Styret vurderer bankens soliditet til å være god.

Uvektet kjernekapitalandel utgjør 8,5 % per 30. september. Finanstilsynet har i brev av 31.mars 2016 til Finansdepartementet foreslått at det fastsettes et lovbestemt minimumskrav på 5,0 % for norske banker.

Delårsregnskapet er ikke revidert.

Risikoforhold og utsiktene fremover

Kredittrisiko knyttet til utlånsporteføljen er bankens største risikoområde. Det har de siste årene vært relativt lave tap på utlån og banken følger aktivt opp løpende engasjementer. Alle kreditter besluttes i henhold til bankens bevilgningsreglement. Overvåkning av kredittrisikoen skjer gjennom risikoklassifiseringssystem utviklet i samarbeid med SpareBank 1 Gruppen, hvor de enkelte kunder klassifiseres på bakgrunn av betalingsevne, soliditet og sikkerhet. Tapsutviklingen vil være avhengig av den økonomiske utviklingen i Norge generelt og i bankens markedsområde spesielt.

3. kvartal 2017

Etter flere år med svak utvikling i norsk økonomi har veksten tatt seg opp. Lave renter, bedret konkurranseevne og ekspansiv finanspolitikk har bidratt til oppgangen. Sysselsettingen har økt og arbeidsledigheten har avtatt. Norges Bank besluttet å holde styringsrenten uendret på 0,5 prosent ved rentemøtet i september. Analysene fra Norges Bank viser samtidig til at styringsrenten vil holde seg nær 0,5 prosent det neste året for så å heve den gradvis fra 2019.

Styret forventer at utviklingen i bankens markedsområdet vil gjenspeile veksten i norsk økonomi:

- Det forventes at rentemarkedet vil forbli lavt fremover med god forutsigbarhet for våre kunder jfr. signaler fra siste rentemøte i Norges Bank.
- Styret mener vårt markedsområde kommer ut av den tilbakelagte nedgangen i norsk økonomi på en akseptabel måte.
- Boligprisveksten nasjonalt har avtatt gjennom 2017, særlig i de større byene. I vårt markedsområde anser styret at den moderate utviklingen i boligpriser de siste årene tilsier at en eventuell korreksjon vil gi lavere negativ effekt.

Banken arbeider kontinuerlig med å tilpasse seg den makroøkonomiske utviklingen, regulatoriske endringer, endret kundeadferd, konkurransesituasjonen og andre utfordringer innen banksektoren. For å ta del i veksten i bankens markedsområde for derigjennom å sikre en fortsatt lønnsom vekst har banken styrket kapital med ansvarlig lån på 45 mill. kr i mai. Styrets vurdering er at banken er godt posisjonert for å møte disse utfordringene.

Effektiv drift og inntekter fra produkt- og tjenesteområder bidrar sammen med volumvekst til en forventning om fortsatt god inntjening.

Styret er godt fornøyd med bankens drift og resultat per 30. september 2017, og forventer det beste resultatet noensinne for 2017.

Vikersund, 14.11.2017

Styret i SpareBank 1 Modum

RESULTATREGNSKAP

(beløp i hele tusen)	30.09.2017	30.09.2016	3. kv 2017	3 kv 2016	31.12.2016
Renteinntekter o.l. inntekter	157.691	146.411	54.171	49.367	197.093
Rentekostnader o.l. kostnader	58.424	52.380	19.418	16.624	70.163
Netto renteinntekter	99.266	94.031	34.753	32.743	126.930
Provisjonsinntekter og inntekt. fra banktjenester	45.324	38.412	16.362	13.231	50.826
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	3.507	3.369	1.259	1.187	4.626
Andre driftsinntekter	427	417	206	220	606
Netto provisjons- og andre driftsinntekter	42.244	35.460	15.309	12.264	46.807
Utbytte og andre inntekter av verdipap. med var. avkast.	45.340	26.710	-114	552	26.219
Netto gevinst(tap)av valuta og verdipapirer	8.632	14.960	2.295	744	3.699
Netto avkastning finansielle eiendeler	53.972	41.670	2.181	1.296	29.918
Sum inntekter	195.482	171.161	52.243	46.303	203.654
Personalkostnader	36.978	36.340	15.015	13.598	54.426
Administrasjonskostnader	23.211	21.354	7.071	7.054	28.761
Avskrivninger av varige driftsmidler	3.606	4.064	1.196	1.379	5.386
Andre driftskostnader	8.606	8.007	2.907	2.489	10.472
Sum driftskostnader	72.401	69.765	26.188	24.520	99.045
Resultat før tap	123.081	101.396	26.055	21.783	104.610
Tap på utlån, garantier mv.	11	9.246	-85	4.052	10.770
Nedskrivning og gevinst på verdipap. som holdes på l.sikt				12.504	12.504
Resultat av ordinær drift før skatt	123.070	92.150	26.140	30.235	106.345
Skatt på ordinær resultat	19.061	13.125	7.325	4.273	18.428
Resultat av ordinær drift etter skatt	104.009	79.025	18.815	25.962	87.916

BALANSE

(beløp i hele tusen)	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker	20.002	21.463	25.568
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	254.371	248.894	246.828
Utlån til og fordringer på kunder	7.027.547	6.353.802	6.500.599
- Individuelle nedskrivninger utlån og fordringer på kunder	1.362	7.631	8.942
- Gruppenedskrivninger utlån og fordringer på kunder	19.300	19.050	19.300
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	447.767	332.924	327.470
Aksjer	220.524	215.410	244.386
Eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	72.982	48.557	48.557
Immatriell eiendeler	2.210	2.903	2.210
Varige driftsmidler	49.668	53.907	52.740
Andre eiendeler	6.302	1.022	2.962
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	18.369	18.482	14.542
SUM EIENDELER	8.099.081	7.270.681	7.437.619
Gjeld og egenkapital			
Innskudd fra og gjeld til kunder	5.643.386	5.120.315	5.242.277
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	1.252.666	1.121.254	1.190.621
Annen gjeld	55.010	36.990	32.227
Påløpte kostnader og forskuddsbet. inntekter	42.010	38.385	13.527
Avsetninger til forpliktelser og kostnader	6.332	6.760	6.034
Ansvarlig lånekapital	89.673	44.794	44.805
Sum gjeld	7.089.077	6.368.498	6.529.491
Opptjent egenkapital	905.996	823.158	908.128
Periodens resultat etter skatt	104.009	79.025	
Sum egenkapital	1.010.005	902.183	908.128
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	8.099.081	7.270.681	7.437.619
Poster utenom balansen			
<i>Betingende forpliktelser</i>			
Garantier	237.745	242.532	223.053
Pantstillelser	110.000	110.000	110.000
Derivater	415.000	565.000	550.000

KAPITALDEKNING

Per 30. sept. 2017 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 %, systemrisikobuffer 3 % og motsyklisk kapitalbuffer 1,5 %. Disse kravene er i tillegg til kravet om ren kjernekapital på 4,5 %, slik at samlet minstekrav til ren kjernekapital er 11,5 % under Pilar 1.

Motsyklisk buffer er besluttet økt med 0,5 prosentpoeng til 2 % fra 31. desember 2017.

Finanstilsynet har, med hjemmel i finansforetaksloven § 13-6 syvende ledd, fattet vedtak om at bankens pilar 2-krav skal være 2,5 % av beregningsgrunnlaget. Pilar 2-kravet er knyttet til risikofaktorer som ikke er dekket av pilar 1 og skal dekkes av ren kjernekapital. Styret har fastsatt mål for ren kjernekapital på minimum 15 % og ligger godt over både internt krav og lovkrav (14 %) pr 30. sept. 2017

Ansvarelig kapital	Kapitaldekning		
	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
	BASEL III	BASEL III	BASEL III
Opptjent egenkapital	898.564	816.513	898.564
Annen egenkapital	7.431	6.646	9.564
Egenkapital	905.996	823.159	908.128
AVA fradrag	-25	-27	-24
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor **	-154.183	-127.785	-135.980
Ren kjernekapital	751.788	695.347	772.124
Kjernekapital	751.788	695.347	772.124
Tidsbegrenset ansvarlig kapital	89.673	44.794	44.805
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskaper i finansiell sektor	-14.482	-28.240	-42.279
Tilleggskapital	75.191	16.554	2.526
Ansvarelig kapital	826.980	711.901	774.650
Risikovektet balanse*	4.597.220	4.217.137	4.326.931
Ren kjernekapitaldekning	16,4%	16,5%	17,8 %
Kjernekapitaldekning	16,4 %	16,5 %	17,8 %
Kapitaldekning	18,0 %	16,9 %	17,9 %

Bufferkrav			
Bevaringsbuffer (2,5 %)	114.931	105.428	108.173
Motsyklisk buffer (1,5 %)	68.958	63.257	64.904
Systemrisikobuffer (3,0 %)	137.917	126.514	129.808
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	321.805	295.200	302.885
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	206.875	189.771	194.712
Pilar 2-krav (2,5 %)	114.931		108.173
Tilgjengelig ren kjernekapital	108.177	210.376	166.354

* Spesifikasjon av risikovektet volum	Risikoveid beregningsgrunnlag:		
	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Kredittrisiko			
Institusjoner	53.019	72.864	67.008
Foretak	1.422.423	1.300.936	1.375.989
Massemarked	8.107	1.569	1.953
Pantesikkerhet i eiendom	2.497.380	2.354.754	2.391.051
Forfalte engasjementer	13.464	11.282	23.769
Obligasjoner med fortrinnsrett	35.023	23.565	23.490
Andeler i verdipapirfond	12.124	14.000	14.000
Egenkapitalposisjoner	120.064		
Øvrige engasjementer inkl utsatt skatt	66.601	82.277	73.199
Sum kredittrisiko	4.228.206	3.861.247	3.970.460
Motpartsrisiko derivater (CVA-risiko)	2.500	2.262	2.844
Operasjonell risiko	366.515	353.628	353.628
Sum risikovektet balanse	4.597.220	4.217.137	4.326.931

Tap på utlån 3. kvartal 2017

Individuelle nedskrivninger

utlån og garantier	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01	8.942	3.311	3.311
- periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivninger	7.765	339	339
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	-	-	6.100
+ nye individuelle nedskrivninger i perioden inkl amortiseringseffekt	625	5.071	282
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	441	412	412
Sum individuelle nedskrivninger	1.362	7.631	8.942

Gruppenedskrivninger

	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Gruppevisse nedskrivninger pr. 01.01.	19.300	14.400	14.400
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger	-	4.650	4.900
Gruppevisse nedskrivninger	19.300	19.050	19.300

Kostnadsført tap på utlån og garantier

	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	(7.631)	4.225	5.611
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger		4.650	4.900
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som nedskr.	7.765	339	339
+ periodens konstaterte tap som tidligere ikke er avsatt som nedskr.	13	67	67
+/- korleksjon for amortiserte nedskrivninger	47	103	51
+/- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsførte tap	(182)	(137)	(198)
Kostnadsført tap på utlån	11	9.246	10.770

Utvikling misligholdte og tapsutsatte engasjement

	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Brutto misligholdte engasjement	16.963	21.253	26.702
- individuelle nedskrivninger	859	3.176	8.470
Netto misligholdte engasjement	16.104	18.077	18.232

Øvrige tapsutsatte engasjement:

	30.09.2017	30.09.2016	31.12.2016
Brutto tapsutsatte engasjement	306	1.896	1.942
- individuelle nedskrivninger	500	839	472
Netto tapsutsatte engasjement	(194)	1.057	1.470

Bank Forsikring Og deg

Telefon: 02270

Telefax: 32 78 19 01

E-post: post@modum.sparebank1.no

Org.nr. 937 889 186

SpareBank
MODUM